Lietas arhīva Nr. CA-0119-22/11
ECLI:LV:VAT:2022:0531.C71281721.14.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Valmierā 2022.gada 31.maijā

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese Sandra Bakmane, tiesnesis Agris Bukavs, tiesnesis Dailis Lazdiņš

izskatīja rakstveida procesā civillietu UAB /Nosaukums A/ prasību pret SIA /Nosaukums B/ un /pers. A/ par parāda piedziņu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 17.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītāja UAB /Nosaukums A/ 2021.gada 15.jūlijā cēla tiesā prasību pret SIA /Nosaukums B/ un /pers. A/ par parāda piedziņu. Prasībā lūgts:

1) piedzīt solidāri no SIA /Nosaukums B/ un /pers. A/ par labu UAB /Nosaukums A/ parādu 16 503,56 EUR, ko veido pamatparāds 13 365,01 EUR, aizdevuma procenti 679,39 EUR un līgumsods (kavējuma nauda) 2459,16 EUR;

2) lemt par tiesāšanās izdevumu piedziņu no atbildētājiem par labu prasītājam.

Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi un pamatojums.

[1.1] Starp prasītāju un atbildētāju SIA /Nosaukums B/ 2020.gada 9.aprīlī noslēgts aizdevuma līgums Nr.PSLV/2020-04-09/01 (*turpmāk – aizdevuma līgums*) par aizdevuma summu 68 262,02 EUR, ar to refinansējot un dzēšot SIA /Nosaukums B/ saistības, kas izrietēja no 2019.gada 17.oktobrī noslēgtā rēķinu finansēšanas līguma Nr.LV/2019-10-17/01. Aizdevuma atmaksas beigu termiņš 2020.gada 30.jūnijs.

2020.gada 9.jūnijā, 2020.gada 2.jūlijā un 2020.gada 16.novembrī puses vienojušās par aizdevuma līguma grozījumiem, nosakot neatmaksāto aizdevuma summu un aizdevuma atmaksas beigu termiņu. Saskaņā 2020.gada 16.novembra grozījumiem neatmaksātā aizdevuma summa ir 20 559,41 EUR un aizdevuma atmaksas beigu datums 2021.gada 31.janvāris.

[1.2] No aizdevuma līguma izrietošās saistības pastiprinātas, 2020.gada 9.aprīlī starp prasītāju un atbildētāju /pers. A/, noslēdzot galvojuma līgumu Nr.PSLV/2020-04-09/01/L (*turpmāk – galvojuma līgums*), ar kuru /pers. A/ kā galviniece un solidāra līdzparādniece apņēmās atbildēt ar visu savu mantu par SIA /Nosaukums B/ saistībām, kas izriet no aizdevuma līguma Nr.PSLV/2020-04-09/01, tai skaitā par galveno prasījumu un blakus prasījumiem. Atbildētāja ir parakstījusi arī visus aizdevuma līguma grozījumus.

[1.3] Aizdevuma līgumā puses vienojušās par aizdevuma procentiem 2% mēnesī no aizdevuma summas, bet 2020.gada 9.jūnija grozījumos - par aizdevuma procentiem 2,5% mēnesī no aizdevuma summas.

Tāpat puses vienojušās par kavējuma naudu (līgumsodu) 0,2% dienā no nokavētās summas, kas jāmaksā par katru nokavēto dienu no neizpildītā maksājuma summas, papildus aizdevuma procentiem.

[1.4] Aizdevuma līguma XII nodaļā puses vienojušās, ka saistībām, kas izriet no aizdevuma līguma, ir piemērojami Lietuvas Republikas likumi.

Atbilstoši Lietuvas Civilkodeksa 6.873.pantam aizņēmēja pienākums ir atmaksāt aizdevumu nolīgtajā termiņā, un 6.874.pants noteic pienākumu maksāt nolīgtos vai likumā noteiktos procentus par aizdevumu. Savukārt Lietuvas Civilkodeksa 6.71. un 6.73.pants paredz līgumsoda (soda naudas) samaksas pienākumu, ja puses rakstveidā tādu pielīgušas par saistību izpildes termiņa kavējumu.

[1.5] Galvojuma līguma 5.5.punktā puses vienojušās, kas saistībām, kas izriet no galvojuma līguma, piemēro Latvijas Republikas normatīvos aktus.

Ar galvojuma līgumu atbildētāja /pers. A/ uzņēmusies pienākumu atbildēt kreditoram par trešās personas – SIA /Nosaukums B/ parādu un viņa atbild ne vien par galveno parādu, bet arī par tā blakus prasījumiem un tiesas izdevumiem.

[1.6] Ņemot vērā, ka SIA /Nosaukums B/ savas saistības, kas izriet no aizdevuma līguma, nav izpildījusi, prasītāja lūdz parādu piedzīt solidāri no galvenā parādnieka un galvinieka.

Kopējais SIA /Nosaukums B/ parāds uz 2021.gada 31.maiju ir 16 503,56 EUR, ko veido pamatparāds 13 365,01 EUR, aizdevuma procenti 679,39 EUR un līgumsods (kavējuma nauda) 2459,16 EUR.

[1.7] Prasība pamatota ar minētiem apstākļiem un Lietuvas Civilkodeksa 6.71., 6.73., 6.873., 6.874.pantu, Latvijas Republikas Civillikuma 1673., 1682., 1692., 1698., 1702.pantu.

[2] Ar Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 17.novembra spriedumu prasība apmierināta.

Tiesa nosprieda piedzīt solidāri no SIA /Nosaukums B/ un /pers. A/ par labu UAB /Nosaukums A/ 16 503,56 EUR, kas sastāv no galvenā parāda 13 365,01 EUR, procentiem 679,39 EUR, kas aprēķināti no 2021.gada 1.aprīļa līdz 2021.gada 31.maijam, un līgumsoda 2459,16 EUR, kas aprēķināts par laika periodu no 2021.gada 1.marta līdz 2021.gada 31.maijam; noteikt UAB /Nosaukums A/ tiesības saņemt solidāri no SIA /Nosaukums B/ un /pers. A/ likumiskos procentus astoņu procentpunktu apmērā virs galējās procentu likmes, ko Eiropas Centrālā banka piemērojusi savās pirms attiecīgā pusgada pirmās kalendāra dienas veiktajās pēdējās galvenajās refinansēšanas operācijās, gadā no piedzītā, bet neatmaksātā galvenā parāda no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā un termiņa tā labprātīgai izpildei notecēšanas līdz sprieduma izpildei, nosakot, ka procentu pieaugums apstājas, kad to daudzums sasniegs piedzītā, bet neatmaksātā, galvenā parāda apmēru; piedzīt no SIA /Nosaukums B/ par labu UAB /Nosaukums A/ tiesāšanās izdevumus 538,52 EUR, kas sastāv no valsts nodevas 410,24 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītiem izdevumiem 4,28 EUR un izdevumiem advokāta palīdzības samaksai 124 EUR; piedzīt no /pers. A/ par labu UAB /Nosaukums A/ tiesāšanās izdevumus 538,52 EUR, kas sastāv no valsts nodevas 410,23 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītiem izdevumiem 4,29 EUR un izdevumiem advokāta palīdzības samaksai 124 EUR.

Spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[2.1] Vidzemes rajona tiesas tiesnesis 2021.gada 28.jūlijā ierosinājis SIA /Nosaukums B/ tiesiskās aizsardzības procesa

lietu, kas neietekmē konkrētās lietas izskatīšanu.

[2.2] Lietā noskaidrots, ka 2020.gada 9.aprīlī starp UAB /Nosaukums A/ un SIA "/Nosaukums B/ noslēgts aizdevuma līgums, kurā līdzēji vienojās par aizdevuma summu 68 262,02 EUR, aizdevuma procentu likmi 2% mēnesī un atmaksas beigu datumu - 2020.gada 30.jūnijs. Aizdevuma līgumā izdarīti grozījumi 2020.gada 9.jūnijā, 2020.gada 2.jūlijā un 2020.gada 16.novembrī, galīgā redakcijā vienojoties par aizdevuma summu 20 559,41 EUR, aizdevumu procentu likmi 2,5% mēnesī un atmaksas beigu datumu – 2021.gada 31.janvāris.

Puses aizdevuma līgumā vienojušās, ka noslēdzot, pildot, mainot, pagarinot, grozot aizdevuma līgumu, vadās pēc Lietuvas Republikas likumiem un citiem normatīvajiem aktiem, ka strīdu izšķir tiesa, kurai ir jurisdikcija saskaņā ar Lietuvas Republikas tiesību aktiem.

[2.3] 2020.gada 9.aprīlī starp UAB /Nosaukums A/ un /pers. A/ noslēgts galvojuma līgums, saskaņā ar kuru galviniece kā solidārs līdzparādnieks uzņēmusies atbildēt ar visu savu mantu, ja galvenais parādnieks pienācīgi nepildīs visas saistības pret kreditoru vai daļu no tām, galviniece apņēmās veikt visus maksājumus kreditoram, kas ir paredzēti un kurus parādnieks ir uzņēmies saskaņā ar līgumu, ar tiem pašiem nosacījumiem un tajā pašā apjomā, kā tas ir saistošs galvenajam parādniekam, ieskaitot procentus, kavējuma procentus, zaudējumu atlīdzināšanu un citus maksājumus.

Puses vienojušās, ka strīdus atrisina Latvijas Republikas likumdošanā noteiktajā kārtībā.

[2.4] Tā kā atbildētāja SIA /Nosaukums B/ nav apstrīdējusi prasītājas norādītos apstākļus, kā arī nav cēlusi pretprasību, nav pamata uzskatīt, ka atbildētājai SIA /Nosaukums B/ pret tiem ir iebildumi. Arī atbildētāja /pers. A/ nav apstrīdējusi prasītājas norādītos apstākļus, kā arī nav cēlusi pretprasību.

Nav pamatoti atbildētājas /pers. A/ iebildumi par to, ka viņa neatceras, ka būtu parakstījusi aizdevuma līgumu, tā pielikumus un galvojuma līgumu, ka viņai nav saprotams parāda aprēķins un to dokumentu saturs, kas nav norādīts valsts valodā.

Prasītāja aizdevuma līguma pielikumus un galvojuma līgumu iesniegusi elektronisko dokumentu veidā, kurus ar drošu elektronisko parakstu parakstījusi galviniece. Tāpat prasītāja iesniegusi dokumentu, kas attiecas uz parāda aprēķinu, tulkojumu valsts valodā.

[2.5] Saskaņā ar aizdevuma līguma pielikumiem puses ir atzinušas neatmaksātā aizdevuma summu – 20 559,41 EUR, aizdevuma lietošanas procentus mēnesī – 2,5% un aizdevuma atmaksas beigu termiņu – 2021.gada 31.janvāris. Attiecīgie pielikumi ir paziņoti un saskaņoti ar galvinieci, kurus viņa ir parakstījusi un norādījusi savu apliecinājumu izpildīt savas saistības pret prasītāju.

Lietā nepastāv strīds, ka galvenais parādnieks nav izpildījis savas saistības, kas izriet no aizdevuma līguma un tā pielikumiem. Prasītāja ir nosūtījusi galvenajam parādniekam un galviniecei brīdinājumus par parādu un maksājumu saistību izpildi.

[2.6] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 5.panta ceturtajā daļā un likuma "Par tiesu varu" 18.pantā noteikto, iztiesājot pret galveno parādnieku vērsto prasījumu, piemērojamas Lietuvas Civilkodeksa normas, jo par šādu strīdu izskatīšanas kārtību vienojušās puses un šī vienošanās nav pretrunā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) Nr.1215/20212 "Par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās" un Latvijas Republikas likumiem.

[2.6.1] Saskaņā ar Lietuvas Civilkodeksa 6.870.panta pirmo daļu ar aizdevuma līgumu viena puse (aizdevējs) nodod otrai pusei (aizņēmējam) naudu vai palīgmateriālus, kas aprakstīti pa veidiem, un aizņēmējs apņemas atmaksāt aizdevējam tādu pašu naudas summu (aizdevuma summu) vai tādu pašu summu, tāda paša veida un kvalitātes citas mantas un maksā procentus, ja vien līgumā nav paredzēts citādi.

Lietuvas Civilkodeksa 6.873.panta pirmā daļa noteic, ka aizņēmējam ir jāatmaksā saņemtais aizdevums aizdevējam līgumā noteiktajā laikā un kārtībā.

Lietā nav strīda, ka saskaņā ar aizdevuma līguma grozījumiem, atbildētājiem aizdevums bija jāatmaksā līdz 2021.gada 31.janvārim, ka aizdevuma līguma termiņš ir beidzies un tajā noteiktās saistības no atbildētāju puses nav izpildītas.

Prasītāja lūgusi piedzīt solidāri no atbildētājiem pamatparādu 13 365,01 EUR, ko atbildētāji nav apstrīdējuši.

[2.6.2] Saskaņā ar Lietuvas Civilkodeksa 6.872.panta pirmo daļu procentu summu par aizdevuma izmantošanu un maksāšanas kārtību nosaka, pusēm vienojoties.

Aizdevuma līgumā un tā pielikumos puses vienojušās par aizdevuma procentiem 2,5% mēnesī no faktiski saņemtās un vēl neatgrieztās aizdevuma summas.

Prasītāja aprēķinājusi maksājamos aizdevuma procentus par aizdevuma izmantošanu 679,39 EUR par laika periodu no 2021.gada 1.aprīļa līdz 2021.gada 31.maijam. Atbildētāji prasītājas aprēķinu nav apstrīdējuši.

[2.6.3] Saskaņā ar Lietuvas Civilkodeksa 6.71.panta pirmo daļu līgumsoda naudas summa ir likumā, līgumā vai tiesā noteikta naudas summa, kas parādniekam jāsamaksā kreditoram, ja saistības netiek izpildītas vai tiek nepareizi izpildītas (soda nauda, nokavējuma procenti). Sankcijas var noteikt par noteiktu naudas summu vai procentos no nodrošinājuma saistības summas (*panta otrā daļa*). Par saistību nepildīšanu var uzlikt līgumsodu, ko aprēķina par katru dienu, nedēļu, mēnesi utt. (*panta trešā daļa*).

Aizdevuma līgumā puses vienojušās par kavējuma naudu – 0,2% dienā par katru nokavēto dienu no neizpildītās maksājuma summas.

Prasītāja aprēķinājusi no atbildētājiem piedzenamo līgumsodu (kavējuma naudu) 2459,16 EUR par laika periodu no 2021.gada 1.marta līdz 2021.gada 31.maijam. Atbildētāji prasītājas aprēķinu nav apstrīdējuši.

[2.7] Saskaņā ar Civillikuma 1692.pantu galvojums ir ar līgumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu, neatsvabinot tomēr pēdējo no viņas parāda. Galvinieks atbild ne vien par pašu galveno parādu, bet arī par tā blakus prasījumiem, parādnieka vainas vai nokavējuma dēļ nodarītiem zaudējumiem un tiesu izdevumiem (*Civillikuma 1698.pants*).

Civillikuma tiesību normas, kas regulē galvojuma institūtu (1692.-1715.pants), paredz divu veidu galvojumus – pirmais, neekspromisoriskais galvojums (kad kreditoram ar prasību vispirms ir jāvēršas pie galvenā parādnieka un tikai pēc tam pie galvinieka), otrais, ekspromisoriskais galvojums (kad galvinieks uzņēmies saistību kā pats parādnieks, šajā gadījumā galvinieks atsakās no Civillikuma 1702.panta pirmajā daļā paredzētajām tiesībām prasīt, lai kreditors pa priekšu vēršas ar prasību pie galvenā parādnieka) (*Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 22.janvāra sprieduma lietā Nr.SKC-27/201 7.punkts*).

[2.7.1] Konkrētajā gadījumā galviniece par saistībām, kas izriet no aizdevuma līguma, ir atbildīga kā ekspromisoriskais galvinieks.

[2.8] Rezumējot minēto, atzīstams, ka no galvenā parādnieka un galvinieces par labu prasītājai solidāri piedzenams pamatparāds 13 365,01 EUR, aizdevuma procenti 679,39 EUR, kas aprēķināti par laika periodu 2021.gada 1.aprīļa līdz 2021.gada 31.maijam un līgumsods 2459,16 EUR, kas aprēķināts par laika periodu no 2021.gada 1.marta līdz 2021.gada 31.maijam.

[2.9] Saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu un Civilprocesa likuma 195.pantu, prasītājai atzīstamas tiesības saņemt solidāri no atbildētājiem likumiskos 8% no simta gadā no piedzītā, bet neatmaksātā galvenā parāda no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā un termiņa tā labprātīgai izpildei notecēšanas līdz sprieduma izpildei, ievērojot Civillikuma 1763.panta noteikumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

[2.10] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu un 44.panta pirmās daļas 1.punkta b) apakšpunktu un ceturto daļu no atbildētājiem piedzenami tiesāšanās izdevumi – valsts nodeva 820,47 EUR, ar lietas izskatīšanu saistīti izdevumi 8,57 EUR un izdevumi advokāta palīdzības samaksai 248 EUR, attiecīgi no galvenā parādnieka piedzenot valsts nodevu 410,24 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,28 EUR un izdevumus advokāta palīdzības samaksai 124 EUR un no galvinieces piedzenot valsts nodevu 410,23 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,29 EUR un izdevumus advokāta palīdzības samaksai 124 EUR.

[3] Par šo spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi atbildētāja /pers. A/, lūdzot prasību daļā pret /pers. A/ noraidīt.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[3.1] Pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru prasība pret /pers. A/ apmierināta, apelatore uzskata par juridiski nepamatotu un nepareizu.

[3.2] Tiesa prasītājai labvēlīgo spriedumu pamatojusi ar dažādām Lietuvas Civilkodeksa tiesību normām, neskatoties uz to, ka galvojuma līgumā prasītāja un atbildētāja vienojās, ka saistībām, kas izriet no galvojuma līguma, piemēro Latvijas Republikas normatīvos aktus. Atbildētāja nekad nav piekritusi iespējamo strīdu izšķiršanā piemērot citu valstu likumus un normatīvos aktus, kurus viņa nepārzina. Tiesa nevarēja izskatīt civillietu par parāda piedziņu un pamatot spriedumu ar citas valsts likumdošanu, jo tiesvedība Latvijas Republikā notiek saskaņā ar Latvijas Republikas likumdošanu.

[3.3] Ar Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 10.septembra spriedumu apmierināts SIA /Nosaukums B/ pieteikums (*civillieta Nr.C71286421*). Tiesa nosprieda īstenot tiesiskās aizsardzības procesu un apstiprināja tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu 2021.gada 21.oktobra redakcijā, kurā iekļauts arī prasītājas kreditora prasījums, kas tiks segts saskaņā ar tajā paredzētajām tiesiskās aizsardzības plāna metodēm. Proti, visi kreditoru blakus prasījumi tiks dzēsti, bet pamata prasījumi tiks segti 40% apmērā.

Tātad, neskatoties uz pārsūdzēto Vidzemes rajona tiesas spriedumu, tas nevarētu tikt izpildīts pilnā apmērā.

[3.4] Saskaņā ar Civillikuma 1710.pantu galvojums izbeidzas ar katru darbību, kas dzēš galveno saistību, atsvabinot no tās parādnieku. Līdzīgi norādīts arī Civillikuma 1712.pantā, proti, galvojums izbeidzas ar ikvienu notikumu, kas atsvabina galveno parādnieku. Tā kā Vidzemes rajona tiesa ir pasludinājusi SIA /Nosaukums B/ tiesiskās aizsardzības procesu un apstiprinājusi šīs sabiedrības tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu, tad tas ir uzskatāms par notikumu, kas pilnā apmērā atsvabina galveno parādnieku SIA /Nosaukums B/, kā arī galvinieci /pers. A/ no Vidzemes rajona tiesas piedzītajiem procentiem 679,39 EUR, līgumsoda 2459,16 EUR un tiesāšanās izdevumiem 538,52 EUR, bet 60% apmērā no piedzītās pamatparāda summas 13 365,01 EUR.

[4] Prasītāja UAB /Nosaukums A/ (*pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Juris Raudzeps*) iesniegusi rakstveida paskaidrojumus uz apelācijas sūdzību, norādot, ka apelācijas sūdzība ir atzīstama par nepamatotu, bet celtā prasība ir apmierināma pilnā apmērā.

Paskaidrojumā norādīti šādi argumenti.

[4.1] Atšķirībā no aizdevuma līguma noteikumiem galvojuma līguma 5.5.punktā ir noteikts, ka visās saistībām, kas izriet no galvojuma līguma, piemēro Latvijas Republikas likumdošanu.

Prasītāja prasību balstījusi ne tikai uz Lietuvas Republikas Civilkodeksa 6.873., 6.874., 6.71. un 6.73.pantiem, bet arī uz Latvijas Republikas Civillikuma 1692., 1698., 1702., 1673. un 1683.pantu.

Tiesa prasījumu pret galvinieku skatījusi un apmierinājusi pamatojoties uz Latvijas Republikas Civillikuma noteikumiem, pretstatā prasījumam pret otru atbildētāju, kas ir galvenais parādnieks lietā. Tāpat tiesa norādījusi uz Civilprocesa likuma 5.panta ceturtās daļas un likuma "Par tiesu varu" 18.panta noteikumiem, kas paredz, ka likumā vai līgumā noteiktajos gadījumos tiesa piemēro arī citu valstu likumus. Tas nozīmē, ka visos gadījumos ārvalsts likuma piemērošanai ir jāizriet no likuma tā plašākā izpratnē – Latvijas saistošo starptautisko līgumu, tieši piemērojamo Eiropas Savienības tiesību aktu vai arī nacionālo tiesību normām. Otrs atbildētājs, kas ir galvenais parādnieks, nav cēlis iebildumus pret strīda izziesāšanu, ievērojot Lietuvas Civilkodeksa normas.

[4.2] Uzņemoties saistības kā pats parādnieks, galviniece ir apņēmusies tās izpildīt galvenā parādnieka vietā.

Galvojuma institūta būtība ir, ka galvinieks neatbrīvojas no saistībām arī tad, ja galvenais parādnieks no tām tiek atbrīvots, piemēram, maksātnespējas procesa vai tiesiskās aizsardzības procesa ietvaros. Galviniekam ir pienākums atbildēt kreditoram gadījumos, kad galvenais parādnieks savas saistības nav spējīgs izpildīt vai nepilda.

Galvojuma līguma 2.13.punkts paredz, ka parādnieka maksātnespējas un/vai bankrota vai pārstrukturēšanas gadījumā kreditoram ir tiesības pieprasīt no galvotāja, lai tiktu izpildītas visas parādnieka finanšu saistības pret kreditoru saskaņā ar galvojuma līguma 2.1.punktā minēto.

Tiesa spriedumā norādījusi, ka Civillikuma tiesību normas, kas regulē galvojuma institūtu (*1692.-1715.pants*), paredz divu veidu galvojumus: 1) neekspromisorisko galvojumu; 2) ekspromisorisko galvojumu (*sk. Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2013. gada 22.janvāra sprieduma lietā Nr. SKC-27/2013 7.punktu*).

Atbildētāja/pers. A/ kā ekspromisoriskais galvinieks ir atbildīga par parādu, kas izriet no aizdevuma līguma, neskatoties uz galvenajam parādniekam ierosināto tiesiskās aizsardzības procesu.

[4.3] Ne paskaidrojumos par prasības pieteikumu, ne arī apelācijas sūdzībā atbildētāja /pers. A/ nav apstrīdējusi prasījumu pēc būtības (*pamatparādu, procentus, līgumsodu, tiesas izdevumus*). Nav strīda, ka galvenais parādnieks nav izpildījis savas saistības, kas izriet no aizdevuma līguma, tas ir, nav atmaksājis aizdevumu līgumā noteiktajā laikā un kārtībā.

[5] Ar Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesnešu 2022.gada 21.marta lēmumu ierosināta apelācijas tiesvedība un civillieta nozīmēta izskatīšanai rakstveida procesā, nosakot termiņu līdz 2022.gada 8.aprīlim papildu rakstveida paskaidrojumu vai citu procesuālo lūgumu iesniegšanai.

Lietas dalībnieki līdz noteiktajam termiņam papildu rakstveida paskaidrojumus vai citus procesuālos lūgumus nav iesnieguši.

[6] Tā kā izskatāmā civillieta nav saistīta ar personas nozīmīgu tiesību aizskārumu, ņemot vērā, ka lietā jau ir pietiekams apjoms pierādījumu, tostarp prasītājas paskaidrojumi uz atbildētājas apelācijas sūdzību, ievērojot Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantā noteikto, tiesas kolēģija atzīst, ka lieta ir izskatāma rakstveida procesā. Lietas dalībniekiem ir paziņots par lietas izskatīšanu rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[7] Iepazinusies ar civillietas materiāliem, novērtējusi lietas materiālos esošos pierādījumus kopsakarā ar prasītājas UAB

/Nosaukums A/ prasībā un rakstveida paskaidrojumos, atbildētājas /pers. A/ apelācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem un apsvērumiem, tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājas prasība par parāda piedziņu ir apmierināma.

[8] Atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta pirmajai daļai apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā. Lietas izskatīšanas robežas apelācijas instances tiesā nosaka prasības pieteikums, pirmās instances tiesas spriedums un apelācijas sūdzība.

[9] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Lietā nav strīda par šādiem faktiem.

[9.1] 2020.gada 9.aprīlī starp UAB /Nosaukums A/ un SIA "/Nosaukums B/ noslēgts aizdevuma līgums par aizdevuma summu 68 262,02 EUR saistību refinansēšanai, dzēšot 2019.gada 17.oktobrī noslēgtā LV Rēķinu Finansēšanas līguma Nr.LV/2019-10-17/01 pamatparāda saistības pret UAB /Nosaukums C/. Līdzēji vienojās par aizdevuma procentu likmi mēnesī – 2%, kavējuma naudas apmēru par dienu no nokavētās summas – 0,2% dienā, aizdevuma atmaksas beigu datumu – 2020.gada 30.jūnijs, un to, ka aizdevuma atmaksa veicama saskaņā ar maksājumu grafiku (*speciālie aizdevuma līguma noteikumi 4.1., 4.5., 4.9., 4.15., 4.16.punkts*).

2020.gada 9.jūnijā, 2020.gada 2.jūlijā un 2020.gada 16.novembrī UAB /Nosaukums A/ un SIA "/Nosaukums B/ vienojās par attiecīgiem grozījumiem aizdevuma līgumā, kas ietverti aizdevuma līguma pielikumos Nr.1, Nr.2 un Nr.3.

Pielikumā Nr.1 puses vienojās par grozījumiem speciālo aizdevuma līguma noteikumos, tostarp par aizdevuma summu 45 508,02 EUR, aizdevuma procentu likmi mēnesī - 2,5% un aizdevuma atmaksas beigu datumu – 2020.gada 30.septembris (*pielikuma 1.punkts*).

Pielikumā Nr.2 puses vienojās par kavēto un neapmaksāto procentu, kavētās un neapmaksātās aizdevuma administrēšanas maksas, soda naudas un aizdevuma summas kapitalizēšanu, par grozījumiem speciālo aizdevuma līguma noteikumos, tostarp par aizdevuma summu 39 918,96 EUR (*pielikuma 1.-5.punkts*).

Pielikumā Nr.3 puses vienojās par grozījumiem speciālo aizdevuma līguma noteikumos, tostarp par atlikušo aizdevuma summu/pamatparādu - 20 559,41 EUR un aizdevuma atmaksas beigu datumu – 2021.gada 31.janvāris (*pielikuma 1.-2.punkts*).

[9.2] 2020.gada 9.aprīlī starp UAB /Nosaukums A/ kā kreditoru un /pers. A/ kā galvinieci noslēgts galvojuma līgums.

Galvojuma līguma 1.1.punktā puses vienojās, ka galvinieks, kā solidārs līdzparādnieks, apņemas atbildēt ar visu savu mantu, kas viņam pieder ar īpašuma tiesībām (naudas līdzekļiem, kas atrodas bankas kontos, nākotnes ieskaitījumiem šajos kontos, kustamo un nekustamo īpašumu, vērtspapīriem u.c.) kreditoram par 68 262,02 EUR, ja SIA /Nosaukums B/, par kuru galvo, pienācīgi nepildīs savas saistības vai to daļu saskaņā ar aizdevuma līgumu, kas tika noslēgts starp kreditoru un parādnieku, tā grozījumiem un papildinājumiem.

Galvojuma līguma 1.2.punktā noteikts, ja parādnieks pienācīgi nepildīs visas saistības pret kreditoru vai daļu no tām (arī, ja parādnieks kļūst maksātnespējīgs un/vai viņam tiek ierosināta bankrota vai pārstrukturizēšanas lieta), galvinieks apņemas veikt visus maksājumus kreditoram, kas ir paredzēti un kurus parādnieks ir uzņēmies saskaņā ar finansēšanas līgumu, ar tiem pašiem nosacījumiem un tajā pašā apjomā, kā tas ir saistošs parādniekam, ieskaitot procentus, kavējuma procentus, zaudējumu atlīdzināšanu un citus maksājumus.

Galviniece ar drošu elektronisko parakstu ir parakstījusi galvojuma līgumu, kā arī aizdevuma līguma pielikumus, apliecinot, ka viņa ar tiem ir iepazinusies un apņemas atbildēt arī par tām klienta/parādnieka saistībām, kas izriet no konkrētā pielikuma saskaņā ar galvojuma līguma, kas noslēgts starp galvinieku un kreditoru UAB /Nosaukums A/, noteikumiem.

[9.3] Prasītāja 2021.gada 26.maijā sagatavoja un nosūtīja parādniekam un galviniecei brīdinājumus Nr.2021-05-26/1 un Nr.2021-05-26/02 par parāda un maksājuma saistību izpildi.

Nav strīda, ka galvenais parādnieks nav izpildījis savas saistības, kas izriet no aizdevuma līguma, tas ir, nav atmaksājis aizdevumu līgumā noteiktajā laikā un kārtībā.

[10] Tiesas kolēģija nepiekrīt apelācijas sūdzības iesniedzējas iebildumam, ka pirmās instances tiesa nepamatoti strīda izšķiršanā piemērojusi citas valsts, proti, Lietuvas Republikas Civilkodeksu. Atbildētāja šo iebildumu saistījusi ar apstākli, ka tiesvedība Latvijas Republikā notiek saskaņā ar Latvijas Republikas likumdošanu un atbildētāja nekad nav pieļāvusi, ka jebkādiem prasījumiem attiecībā uz viņu tiktu piemērota citas valsts likumdošana.

[10.1] Likuma "Par tiesu varu" 18.pants noteic, ka likumos un starpvalstu līgumos noteiktajos gadījumos tiesa piemēro starptautisko tiesību normas vai citu valstu likumus.

Civilprocesa likuma 5.pants paredz, ka tiesa izspriež civillietas saskaņā ar likumiem un citiem normatīviem aktiem, Latvijas Republikai saistošiem starptautiskajiem līgumiem un Eiropas Savienības tiesību normām. Ja starptautiskajā līgumā, ko apstiprinājusi Saeima, ir paredzēti citādi noteikumi nekā Latvijas likumā, piemēro starptautiskā līguma noteikumus. Likumā vai līgumā noteiktajos gadījumos tiesa piemēro arī citu valstu likumus un starptautisko tiesību normas.

Eiropas Savienībā pārrobežu lietās piemērojamo likumu noteic Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr.593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I), nosacījumi. Regulas 1.panta 1.punkts noteic, ka līgumu reglamentē tie tiesību akti, kurus izvēlas puses. Izvēli vai nu skaidri izdara, vai arī to nepārprotami izsaka līguma noteikumi vai lietas apstākļi. Izdarot izvēli puses var izraudzīties tiesību aktus, kas piemērojami visam līgumam vai tikai kādai tā daļai.

Tātad Regula noteic, ka līgumu pirmkārt reglamentē tie tiesību akti, kurus izvēlas puses. Līdzīgi noteikts arī Civillikuma 19.pantā, ka saistību tiesībās un pienākumos, kas izriet no līgumiem, vispirms jāapsver, vai līdzēji nav vienojušies par to, pēc kādiem likumiem apspriežamas viņu savstarpējās attiecības.

[10.1.1] Konkrētajā aizdevuma līgumā, kas noslēgts starp prasītāju un atbildētāju SIA /Nosaukums B/, līdzēji ir vienojušies par piemērojamiem tiesību aktiem, proti, noslēdzot, pildot, mainot, pagarinot, grozot aizdevuma līgumu, puses vadās pēc Lietuvas Republikas likumiem un citiem normatīvajiem tiesību aktiem (*aizdevuma līguma 12.1.punkts*).

Līgumslēdzējiem nav liegts vienoties par to, pēc kādas valsts likuma ir apspriežamas viņu savstarpējās attiecības. Atbildētāja/pers. A/ nav šī darījuma puse, savukārt prasītāja un atbildētāja SIA /Nosaukums B/, kuras ir šī darījuma puses, nekad nav iebildušas saistībā ar piemērojamo tiesību aktu izvēli.

Prasītāja prasību pret atbildētāju SIA /Nosaukums B/, atbilstoši aizdevuma līgumā pielīgtajam par piemērojamiem tiesību aktiem, pamatojusi uz Lietuvas Civilkodeksa normām. Aizdevuma līguma puses nav pārsūdzējušas pirmās instances tiesas spriedumu, kas balstīts uz iepriekš norādītajām Lietuvas Civilkodeksa normām.

[10.2] Starp prasītāju un atbildētāju /pers. A/ noslēgtajā galvojuma līgumā līdzēji ir noteikuši, ka visām saistībām, kas izriet no šā galvojuma līguma, piemēro Latvijas Republikas likumdošanu (*galvojuma līguma 5.5.punkts*).

Prasītāja prasību pret atbildētāju /pers. A/, atbilstoši galvojuma līgumā pielīgtajam par piemērojamiem tiesību aktiem, pamatojusi uz Latvijas Republikas Civillikuma normām. Atbildētāja apelācijas sūdzībā nav izteikusi iebildumus par to, ka pirmās instances tiesa pušu tiesiskajās attiecībās ir piemērojusi minētās tiesību normas.

[10.3] Atzīstot, ka tiesa piemērojusi pareizās tiesību normas, apelācijas sūdzības iesniedzējas argumenti atzīstami par nepamatotiem.

[11] Lietuvas Civilkodeksa 6.870.panta pirmā daļa noteic, ka saskaņā ar aizdevuma līgumu viena puse (aizdevējs) nodod otrai pusei (aizņēmējam) naudu vai palīgmateriālus, kas aprakstīti pa veidiem, un aizņēmējs apņemas atmaksāt aizdevējam tādu pašu naudas summu (aizdevuma summu) vai tādu pašu summu, tāda paša veida un kvalitātes, citas mantas un maksā procentus, ja vien līgumā nav paredzēts citādi. Aizņēmējam ir jāatmaksā saņemtais aizdevums aizdevējam līgumā noteiktajā laikā un kārtībā (*Lietuvas Civilkodeksa 6.873.panta pirmā daļa*). Procentu summu par aizdevuma izmantošanu un maksāšanas kārtību nosaka, pusēm vienojoties (*Lietuvas Civilkodeksa 6.872.panta pirmā daļa*).

Saskaņā ar minētā Civilkodeksa 6.71.panta pirmo daļu līgumsoda naudas summa ir likumā, līgumā vai tiesā noteikta naudas summa, kas parādniekam jāmaksā kreditoram, ja saistības netiek izpildītas vai tiek nepareizi izpildītas (soda nauda, nokavējuma procenti). Sankcijas var noteikt par noteiktu naudas summu vai procentos no nodrošinājuma saistības summas (*šā panta otrā daļa*). Par saistību nepildīšanu var uzlikt līgumsodu, ko aprēķina par katru dienu, nedēļu, mēnesi utt. (*šā panta trešā daļa*).

[11.1] Pirmās instances tiesa, novērtējot lietā esošos pierādījumus, tostarp aizdevuma līgumā un tā pielikumos pielīgto (*sk. šā sprieduma 9.1.punktu*) un parāda aprēķinu uz 2021.gada 31.maiju, pamatojoties uz iepriekš norādītajām tiesību normām, atzinusi no aizdevuma līguma izrietošās galvenās saistības pastāvēšanu starp kreditoru UAB /Nosaukums A/ un galveno parādnieku SIA /Nosaukums B/, un noteikusi no 2020.gada 9.aprīļa aizdevuma līguma izrietošo parāda apmēru, proti, pamatparādu 13 365,01 EUR, aizdevuma procentus 679,39 EUR, kas aprēķināti par laika periodu no 2021.gada 1.aprīļa līdz 2021.gada 31.maijam, un līgumsodu 2459,16 EUR, kas aprēķināts par laika periodu no 2021.gada 1.marta līdz 2021.gada 31.maijam.

Lietā konstatējams, ka atbildētāja SIA /Nosaukums B/ un atbildētāja, apelācijas sūdzības iesniedzēja /pers. A/ pirmās instances tiesas noteikto no aizdevuma līguma izrietošā parāda – pamatparāda, aizdevuma procentu, līgumsoda apmēru nav apstrīdējušas. Līdz ar to, ievērojot lietas izskatīšanas robežas apelācijas instancē (*Civilprocesa likuma 426.pants*), apelācijas instances tiesa prasītājas prasīto no aizdevuma līguma izrietošo parāda apmēru nevērtē.

[12] Saskaņā ar starp prasītāju UAB /Nosaukums A/ kā kreditoru un atbildētāju /pers. A/ kā galvinieci noslēgto galvojuma līgumu, galviniece, kā solidāra līdzparādniece, apņēmusies atbildēt ar visu savu mantu kreditoram par parādnieka SIA /Nosaukums B/ parādu, tajā skaitā visiem maksājumiem, ieskaitot procentus, kavējuma procentus, zaudējumu atlīdzināšanu un citus maksājumus, kurus parādnieks ir uzņēmies saskaņā ar aizdevuma līgumu, kas noslēgts starp kreditoru un parādnieku, tā grozījumiem un papildinājumiem, gadījumā, ja galvenais parādnieks nepildīs visas saistības pret kreditoru vai daļu no tām (*sk. šā sprieduma 9.2.punktu*).

Puses nav apstrīdējušas pirmās instances tiesas secinājumu, ka galviniece ir uzņēmusies saistību atbildēt kreditoram kā pats parādnieks (*Civillikuma 1698.pants*).

[12.1] Kā izriet no prasības pieteikuma, prasība celta par solidāru parāda piedziņu no galvenā parādnieka SIA /Nosaukums B/ un galvinieces /pers. A/. Apmierinot prasību un piedzenot parādu solidāri gan no galvenā parādnieka, gan no galvinieces, arī pirmās instances tiesa faktiski atsaukusies tikai uz prasītājas un atbildētājas /pers. A/ noslēgto galvojuma līgumu.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka solidārai atbildībai konkrētajā gadījumā nav pamata.

[12.2] Civillikuma 1692.pants noteic, ka galvojums ir ar līgumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu, neatsvabinot pēdējo no viņas parāda.

Šajā tiesību normā sniegtā definīcija rada pamatu atzinumam, ka galvojums ir līgums starp galvinieku un kreditoru, tā ir akcesora saistība, kas kalpo par citas saistības nodrošinājumu, un galvinieks uzņemas subsidāru atbildību par parādnieka saistību, jo galvojums pats par sevi – arī tad, ja tas ir ekspromisoriskais (*Civillikuma 1702.panta otrā daļa – galvinieks uzņemoties saistību kā pats parādnieks, atsakās no šā panta pirmajā daļā paredzētajām tiesībām prasīt, lai kreditors pa priekšu vēršas ar prasību pie galvenā parādnieka*) – nenodibina galvinieka un parādnieka solidāru saistību pret kreditoru Civillikuma 1670. un 1672.panta izpratnē.

Vērtējot, vai galvenais parādnieks un galvinieks ir solidāri atbildīgi par aizdevuma līguma saistību, jāņem vērā galvojuma būtība. Ja kāda naudas summa tiktu aizdota nedalīti divām personām, tad nebūtu loģiski vienu uzskatīt par parādnieku, bet otru – par galvinieku. Abiem būtu jābūt solidāriem parādniekiem no paša sākuma. Iespējama arī kopīga aizņemšanās, nosakot katra daļu, piemēram, katram puse. Šādu saistību vēlāk aizņēmēji ar atsevišķu līgumu var pārveidot par solidāru un par to paziņot kreditoram. Solidārais parādnieks pēc tam, kad apmierinājis kreditora prasījumu, var prasīt no pārējiem atbilstošu atlīdzību (*Civillikuma1686.pants*). Divu solidāru parādnieku gadījumā, tas nozīmē atlīdzināmo summu dalīt uz pusēm. Turpretim galvojuma attiecībās atbilstoši Civillikuma 1692.pantam galvinieks, kas sedzis parādu, var no galvenā parādnieka prasīt regresa kārtībā visu samaksāto. Galvojuma un solidārām saistībām kopēja ir tāda iezīme, ka prasījumu var vērst gan pret vienu, gan otru (pie tam galvojumā tas nav vispārējs noteikums), un to varētu saukt par procesuālu līdzību, taču ekonomiski, no materiālo tiesību viedokļa, atšķirība ir būtiska: solidāri saistītie nes atbildību, ko vēlāk dala savā starpā, turpretim galvojumā galvinieks pilda akcesoru saistību, kas ļauj lietot regresa prasību pilnā apmērā (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 14.jūnija spriedumu lietā Nr.SKC-161/2013, 2015.gada 30.septembra spriedumu lietā Nr.SKC-191/2015*).

No minētā secināms, ka noslēgtajā galvojuma līgumā *expressis verbis* ietvertais nosacījums par solidāras saistības uzņemšanos pret kreditoru, nevar mainīt galvojuma institūta akcesoro raksturu un nodibināt solidāru saistību. Proti, galvinieka vienošanās ar kreditoru nenodibina galvinieka un parādnieka solidāru atbildību, jo nepietiek ar viena iespējamās solidārās saistības dalībnieka (kopparādnieka) paziņojumu kreditoram. Lai nodibinātu parādnieka un galvinieka solidāru atbildību, līgumam jābūt noslēgtam starp personām, kas šādu saistību pret kreditoru uzņemas.

[12.3] Tiesas kolēģija nekonstatē, ka atbildētāja SIA /Nosaukums B/ kā aizņēmēja (parādniece) un atbildētāja /pers. A/ kā galviniece būtu uzņēmušās savstarpēju solidāru saistību – kļūt par solidāriem parādniekiem no saistību nodibināšanas dienas.

Konkrētajā gadījumā galvinieces uzņemtais galvojums ir akcesora saistība, kas kalpo par citas saistības nodrošinājumu. Tāpat starp galveno parādnieku un galvinieci līgums par solidāru saistību nodibināšanu nav ticis noslēgts, tātad iztrūkst arī pamats parāda solidārai piedziņai no parādnieka un galvinieces.

Šādos apstākļos apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa nepamatoti parādu piedzinusi solidāri no abām atbildētājām, jo bija nosakāma dalīta jeb subsidāra atbildība.

[13] Lietā noskaidrots, ka ar Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 10.decembra spriedumu lietā Nr.C71286421 nospriests

īstenot SIA /Nosaukums B/ tiesiskās aizsardzības procesu un apstiprināt tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu 2021.gada 21.oktobra redakcijā.

No tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna, tam pievienotā maksājumu saistību reģistra redzams, ka prasītājas UAB /Nosaukums A/ kreditora prasījums ir iekļauts plānā, tātad tiks segts saskaņā ar tajā paredzētajām tiesiskās aizsardzības plāna metodēm (*sk. Maksātnespējas likuma 38.panta otro daļu*).

[13.1] Tiesas kolēģija nepiekrīt apelācijas sūdzībā norādītajai Civillikuma 1710. un 1712.panta interpretācijai par galvinieka saistību izbeigšanos sakarā ar parādnieka tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanu un tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna apstiprināšanu.

Civillikuma 1710.pants noteic, ka galvojums izbeidzas ar katru darbību, kas dzēš galveno saistību, atsvabinot no tās parādnieku. Atbilstoši Civillikuma 1712.pantam galvojums izbeidzas ar ikvienu notikumu, kas atsvabina galveno parādnieku.

Savukārt galvojuma akcesoritātes princips nostiprināts Civillikuma 1694.pantā, nosakot, ka galvojumam ir nepieciešams spēkā esošs galvenais parāds. Minētais princips caurvijas visiem Civillikuma noteikumiem par galvojumu, definējot galvojuma atkarību no galvenās saistības un pakārtojot galvojuma rašanos, apmēru, pastāvēšanu un izbeigšanos galvenā parāda dinamikai. Arī Civillikuma 1710. un 1712.panta pamatā ir galvojuma akcesorā jeb papildu saistības daba, kas norāda uz galvojuma atkarību no galvenās saistības turpmākas pastāvēšanas, proti, galvojums izbeidzas gadījumos, kad tiek dzēsta galvenā saistība, atsvabinot no tās parādnieku.

[13.1.1] Tiesas kolēģijas ieskatā Civillikuma 1710. un 1712.panta noteikumi ir jātulko sistēmiski Civillikuma ceturtās daļas desmitās nodaļas "Saistību tiesību izbeigšanās" kontekstā. Atbilstoši tai saistību izbeigšana iespējama ar izpildījumu, ieskaitu, sakritumu, atcēlēju līgumu, pārjaunojumu, izlīgumu un tiesas spriedumu. Turklāt pēdējais – tiesas spriedums (*Civillikuma 1892.pants noteic, ka prasījums, kas kreditoram atraidīts ar spēkā nākušu tiesas vai šķīrējtiesas spriedumu, izbeidzas ar visiem tā blakus prasījumiem*) – ir tulkojams šauri, proti, tāds spriedums, ar kuru prasības kārtībā pēc būtības tiek izskatīts civiltiesisks strīds, uz ko norāda minētajā normā lietotie vārdi "prasījums, kas kreditoram atraidīts" (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2017.gada 3.marta spriedumu lietā Nr.SKC-81/2017*).

Ņemot vērā, ka gan maksātnespējas process, gan tiesiskās aizsardzības process tiesā notiek sevišķās tiesāšanas, bet ne prasības kārtībā, spriedums, ar kuru nospriests īstenot parādnieka tiesiskās aizsardzības procesu un apstiprināts tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāns, nav uzskatāms par kreditora prasījuma noraidīšanu Civillikuma 1892.panta izpratnē.

Kā norādīts Augstākās tiesas Senāta 2017.gada 3.marta spriedumā lietā Nr.SKC-81/2017, šajā sakarā jāņem vērā arī tas, ka vēsturiski Civillikuma 1710. un 1712.pants ir izveidoti kopā ar Civillikuma ceturtās daļas desmitās nodaļas "Saistību tiesību izbeigšanās" normām, un ka toreiz nepastāvēja tāds tiesību institūts kā parādnieka atbrīvošana no saistībām maksātnespējas procesā *(sk., piemēram, Civilprocesa likums ar paskaidrojumiem – izvilkumiem no Latvijas Senāta un Tiesu palātas spriedumiem un no attiecīgās zinātniskās literatūras, kā arī dažiem aizrādījumiem uz likumdošanas motīviem. Sastādījuši F.Konradi, T.Zvejnieks un c. – Rīga: Valsts tipogrāfija, 1939, V pielikums – Maksātnespējas lietas, 103.pants, 536.lpp).* Tiesas kolēģija uzskata, ka tas attiecināms arī uz tiesiskās aizsardzības procesu.

[13.1.2] Ievērojot iepriekš norādīto, secināms, ka parādnieka atbrīvošana no saistībām tā tiesiskās aizsardzības procesā nav uzskatāma par galvenā parādnieka atsvabināšanu no saistībām Civillikuma 1710. un 1712.panta izpratnē.

[13.2] Papildus norādāms, ka galvinieka pienākums atbildēt kreditoram izriet nepastarpināti no galvojuma līguma – galvojot par parādnieka saistībām, galvinieks uzņemas risku atbildēt kreditoram par parādnieka saistībām arī tad, ja pēdējais nonāktu finansiālās grūtībās. Šādu pienākumu galviniece /pers. A/ ir uzņēmusies galvojuma līguma 1.2. un 2.13.punktā.

Līdz ar to loģiski izriet secinājums, ka galvinieka atbildības pienākums kreditoram par tāda parādnieka, kuram īstenojams tiesiskās aizsardzības process, saistībām tieši atbilst galvojuma mērķim. Parādnieka maksātnespējas gadījumā (arī tiesiskās aizsardzības procesā), galvojums kā akcesora saistība no papildu saistības pārtop par patstāvīgu saistību. Ja galvojums izbeigtos līdz ar galvenā parādnieka tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna izpildi, zustu jebkāda jēga galvojumam kā institūtam.

[14] Civillikuma 1587.pants paredz, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējiem pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma izpildes.

Atbilstoši Civillikuma 1698.pantam galvinieks atbild nevien par pašu galveno parādu, bet arī par tā blakus prasījumiem, parādnieka vainas vai nokavējuma dēļ nodarītiem zaudējumiem un tiesas izdevumiem. Kā norādīts juridiskajā literatūrā, ar blakus prasījumiem Civillikuma 1698.panta izpratnē jāsaprot procenti, līgumsods, zaudējumi, izdevumi (*Civillikuma komentāri. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga, Mans īpašums, 1998, 194.lpp.*).

[14.1] Kā izriet no galvojuma līguma, galviniece ir uzņēmusies atbildēt pilnā apjomā par visām parādnieka saistībām – visiem maksājumiem, ieskaitot procentus, kavējuma procentus, zaudējumus un citus maksājumus, kas ir paredzēti un kurus parādnieks ir uzņēmies saskaņā ar aizdevuma līgumu, ar tiem pašiem nosacījumiem un tajā pašā apjomā (*galvojuma līguma 1.2.punkts*).

Tiesas kolēģija atzīst, ka atbilstoši pušu noslēgto aizdevuma līguma un galvojuma līguma noteikumiem, iepriekš norādītajām materiālo tiesību normām, no galvenās parādnieces SIA /Nosaukums B/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā, no galvinieces /pers. A/ prasītājas UAB /Nosaukums A/ labā piedzenams pamatparāds 13 365,01 EUR, aizdevuma procenti 679,39 EUR, kas aprēķināti par laika periodu no 2021.gada 1.aprīļa līdz 2021.gada 31.maijam, un līgumsods 2459,16 EUR, kas aprēķināts par laika periodu no 2021.gada 1.marta līdz 2021.gada 31.maijam.

[15] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus.

Prasītājas tiesības saņemt likumiskos procentus izriet no likuma (*Lietuvas Civilkodeksa 6.37.pants, Latvijas Republikas Civillikuma 1753., 1759.pants*).

Tādējādi prasītājai UAB /Nosaukums A/ ir atzīstamas tiesības saņemt no galvenās parādnieces SIA /Nosaukums B/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā, no galvinieces /pers. A/ likumiskos procentus – 8 procentpunktu apmērā virs galējās procentu likmes, ko Eiropas Centrālā banka piemērojusi savās pirms attiecīgā pusgada pirmās kalendāra dienas veiktajās pēdējās galvenajās refinansēšanas operācijās (*Civillikuma 1765.panta otrā, trešā daļa*), gadā no visas ar spriedumu piedzītās summas, sākot ar brīdi, kad notecējis termiņš sprieduma labprātīgai izpildei, līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai), ievērojot, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis piedzītās summas lielumu (*sk. Senāta Civillietu departamenta senatoru kopsapulces 2021.gada 15.decembra lēmumu "Procenti par laiku līdz sprieduma izpildei naudas summas piedziņas lietā*).

[16] Pirmās instances tiesa noteikdama, ka atbildētājas ir solidāri atbildīgas par prasītājas labā piedzītā parāda samaksu, nonākusi pretrunā ar Civillikuma normām, kas regulē solidāru saistību nodibināšanu.

[17] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts tiesas spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Prasītājai radušies tiesas izdevumi – valsts nodeva 820,47 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 8,57 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta otro daļu ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji.

No lietas materiāliem redzams, ka prasītājai juridisko palīdzību pirmās instances tiesā sniegusi zvērināta advokāte Arta Snipe un apelācijas instances tiesā zvērināts advokāts Juris Raudzeps. Lietā iesniegts dokuments par 248 EUR samaksu advokāta palīdzības samaksai.

Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta b) apakšpunkts noteic, ka ar lietas vešanu saistītos izdevumus advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa ir no 8501 EUR līdz 57 000 EUR atlīdzina to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 2850 EUR.

Tiesas kolēģija atzīst, ka no atbildētājas SIA /Nosaukums B/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā no atbildētājas /pers. A/, par labu prasītājai piedzenami tiesāšanās izdevumi: valsts nodeva 820,47 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 8,57 EUR un izdevumi advokāta palīdzības samaksai 248 EUR.

[17.1] Lietā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 10,53 EUR.

Tā kā no šīs summas samaksāti 8,57 EUR, tad vēl nesamaksātā izdevumu summa ir 1,96 EUR, kas piedzenama no atbildētājām valsts labā – no katras 0,98 EUR (*Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punkts, 42.pants*).

[18] Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.^{1} pantam sprieduma labprātīgai izpildei daļā par parāda piedziņu no parādnieka un tiesas izdevumu piedziņu valsts labā nosakāms termiņš - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432. – 434.pantu, Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

apmierināt UAB /Nosaukums A/ prasību pret SIA /Nosaukums B/ un /pers. A/ par parāda piedziņu.

Piedzīt no SIA /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu UAB /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, pamatparādu 13 365,01 EUR, aizdevuma procentus 679,39 EUR par laika periodu no 2021.gada 1.aprīļa līdz 2021.gada 31.maijam, līgumsodu 2459,16 EUR par laika periodu no 2021.gada 1.marta līdz 2021.gada 31.maijam un tiesāšanās izdevumus: valsts nodevu 820,47 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 8,57 EUR un izdevumus advokāta palīdzības samaksai 248 EUR, kopā 17 580,60 EUR.

Samaksa veicama UAB /Nosaukums A/ kontā Nr./konta numurs/, AS /Nosaukums D/.

Noteikt UAB /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesības saņemt no SIA /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā no /pers. A/, personas kods /personas kods/, likumiskos procentus – 8 procentpunktu apmērā virs galējās procentu likmes, ko Eiropas Centrālā banka piemērojusi savās pirms attiecīgā pusgada pirmās kalendāra dienas veiktajās pēdējās galvenajās refinansēšanas operācijās, gadā no visas ar spriedumu piedzītās summas, sākot ar brīdi, kad notecējis termiņš sprieduma labprātīgai izpildei, līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

Piedzīt no SIA /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 0,98 EUR.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 0,98 EUR.

Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa valsts labā veicama, kā saņēmēju norādot Tiesu administrāciju, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, konta Nr./konta numurs/, saņēmēja banka: Valsts kase.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par parāda piedziņu no parādnieka SIA /Nosaukums B/ un tiesas izdevumu piedziņu valsts labā – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Senāta Civillietu departamentā Civilprocesa likuma 451., 452.pantā minētajos gadījumos 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesā.

Tiesnese	S.Bakmane
Tiesnesis	A.Bukavs
Tiesnesis	D.Lazdiņš